

DVACET LET PO ZMĚNĚ REŽIMU SE STÁLE DVĚ TŘETINY OBČANŮ OBÁVAJÍ O OSUD NAŠÍ DEMOKRACIE.

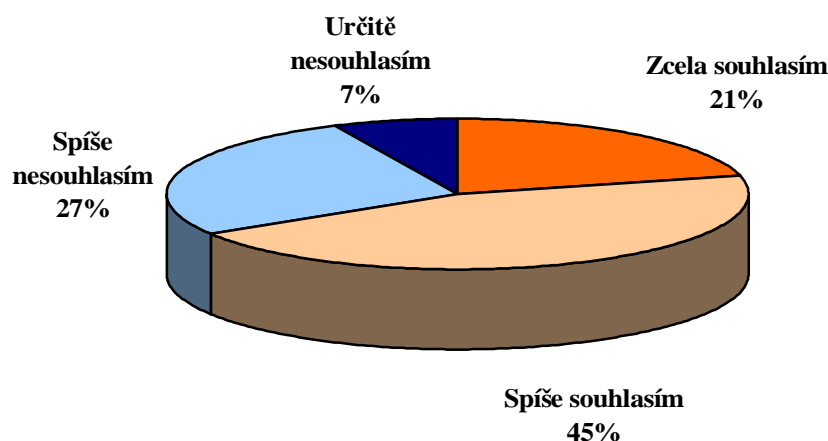
Necelá polovina občanů (48 %) se domnívá, že parlamentní volby jim umožňují ovlivnit rozhodování o vývoji země a o něco méně lidí (45 %) spatřuje záruku demokratické politiky v našich současných politických stranách. Dvě třetiny občanů (66 %) stále pokládají naši demokracii za křehkou. Skeptické názory na volby a politické strany jako záruky demokracie sdílejí spíše lidé levicově orientovaní, především stoupenci KSČM. Dlouhodobě však skeptických hodnocení pevnosti naší demokracie mezi populací velmi pozvolna ubývá a za poslední čtyři roky se rovněž snížil podíl lidí, pro které parlamentní volby zárukou demokracie nejsou. Na druhé straně, od roku 2006 klesl podíl občanů, kteří vnímají politické strany jako záruku demokratické politiky v ČR (z 52 % na 45 %).

Citovaný výzkum STEM byl proveden ve dnech 1.–8. prosince 2008 na rozsáhlém reprezentativním souboru 1282 obyvatel České republiky starších 18 let. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru.

Jedním z nejfrekventovanějších výzkumných témat společnosti STEM jsou postoje veřejnosti k demokracii v naší zemi. V prosincovém výzkumu jsme zjišťovali hodnocení pevnosti demokracie v České republice a názory lidí na dvě základní demokratické pojistky – parlamentní volby a politické strany.

V české veřejnosti stále převažují občané, kteří se obávají, že demokracie je v naší zemi křehká a může být snadno ohrožena. Myslí si to dvě třetiny lidí, přičemž 21 % vyjadřuje takovou obavu velmi silně. Míra obav o osud naší demokracie stoupá s věkem, takže největší optimismus vyjadřuje v tomto ohledu mladá generace, ale i u ní obavy převažují. Žádné další průkazné rozdíly mezi sociodemografickými skupinami, ani mezi skupinami podle stranických preferencí jsme nezjistili.

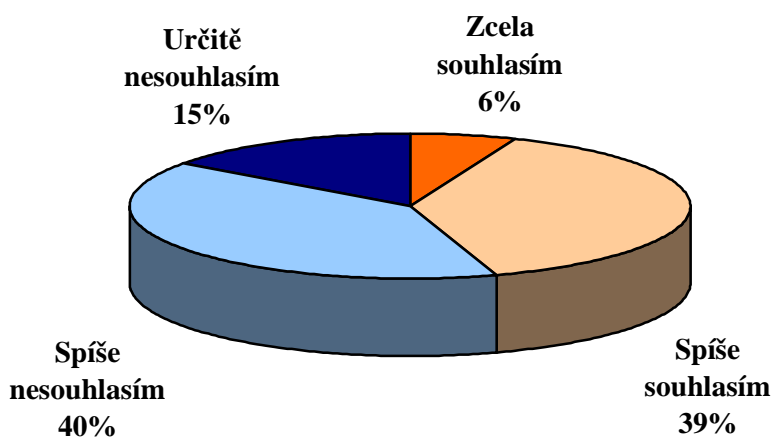
„Demokracie v České republice je křehká a může být snadno ohrožena.“ (%)

Pramen: STEM, Trendy 2008/12, 1282 respondentů

Jsou současné české politické strany zárukou demokratické politiky? Mírně nadpoloviční většina populace (55 %) si to nemyslí, přičemž 15 % lidí takový názor zcela odmítá. O tom, že současné politické strany demokratickou politiku v naší zemi garantují, je přesvědčeno 45 % občanů, ale jen 6 % z nich nemá v této otázce žádné pochybnosti.

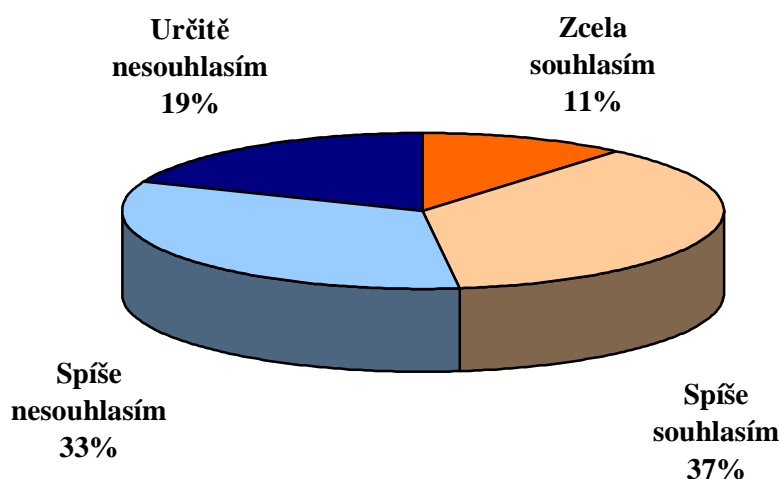
„Současné politické strany v České republice jsou zárukou demokratické politiky.“ (%)

Pramen: STEM, Trendy 2008/12, 1282 respondentů

A jak se občané dívají na možnosti ovlivnit rozhodování v naší zemi prostřednictvím parlamentních voleb? O tom, že parlamentní volby lidem takovou možnost dávají, je přesvědčena necelá polovina lidí (48 %), takže i v této otázce mírně převládají skeptické názory.

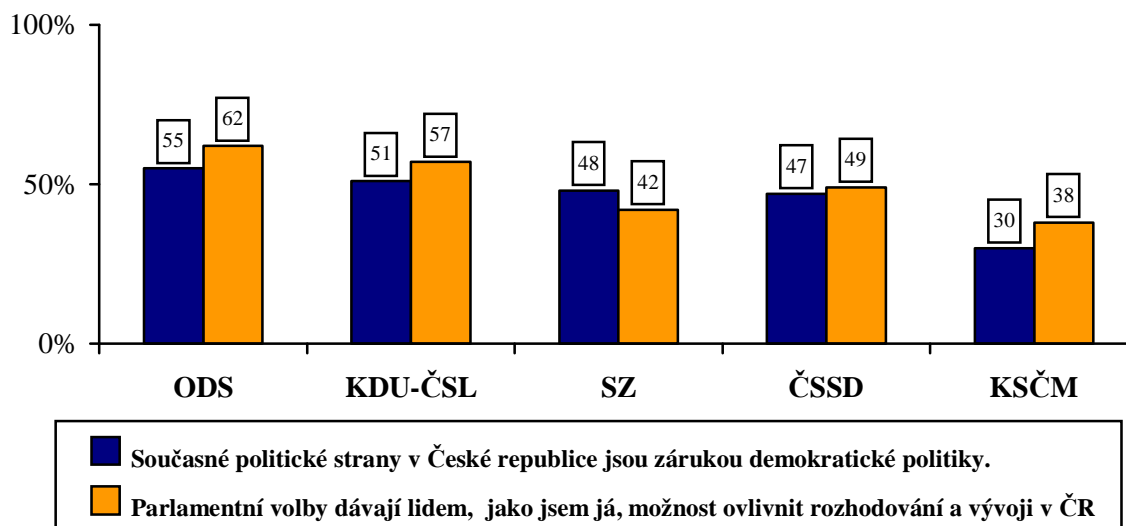
„Parlamentní volby dávají lidem, jako jsem já, možnost ovlivnit rozhodování a vývoji v České republice.“ (%)

Pramen: STEM, Trendy 2008/12, 1282 respondentů

Rozložení odpovědí na obě otázky je ve skupinách populace velmi podobné, větší skepsi v obou případech vyjadřují levicově orientovaní občané, zejména sympatizanti KSČM, lidé s nižším vzděláním a důchodci.

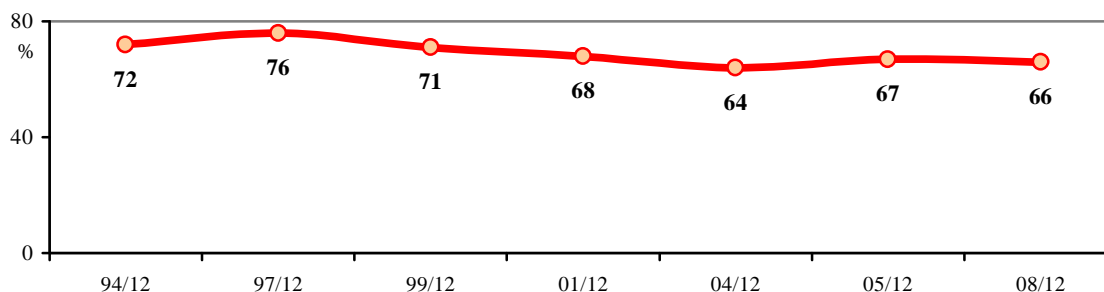
**Názory na politické strany a parlamentní volby
jako pojistky demokracie mezi příznivci politických stran**
(Podíly souhlasných odpovědí v procentech)

Pramen: STEM, Trendy 2008/12, 1282 respondentů

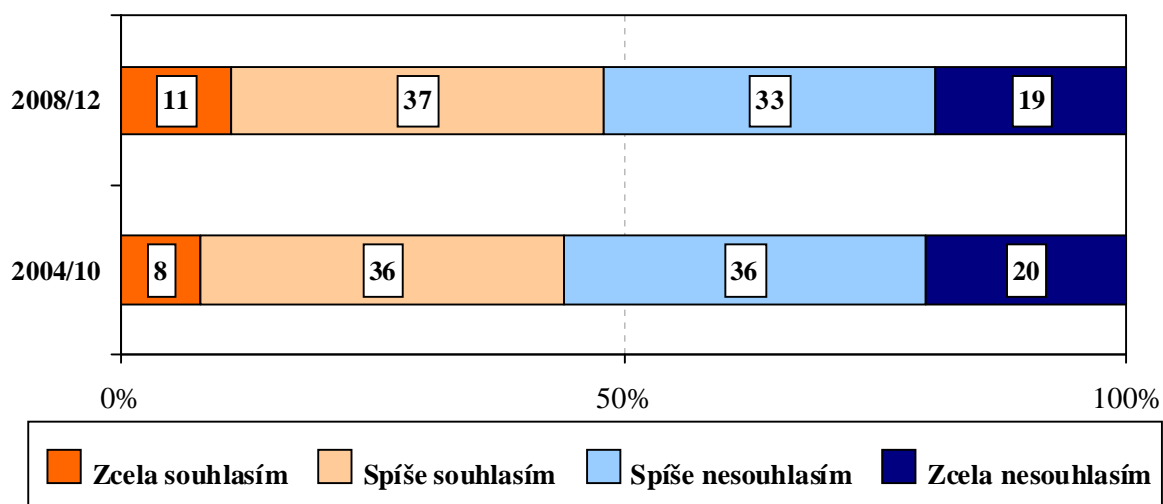
Vývoj názorů na pevnost naší demokracii naznačuje, že obav o její ohrožení od roku 1997 sice poněkud ubylo, jejich pokles se však už před čtyřmi lety zastavil. Na druhé straně se od roku 2004 mírně zvýšil podíl lidí, kteří se dívají pozitivně na volby – jestliže na konci roku 2004 vidělo v parlamentních volbách příležitost k ovlivnění vývoje v naší zemi 44 % lidí, pak v prosinci loňského roku se jejich podíl zvýšil na 48 %. Názor veřejnosti na politické strany jako garanta demokracie v posledních deseti prochází výkyvy, souvisejícími s aktuální důvěrou ve strany. Od posledních parlamentních voleb v roce 2006 má souhlas s tím, že politické strany u nás fungují jako záruka demokratické politiky, klesající tendenci.

Vývoj souhlasných reakcí na výrok: „*Demokracie v České republice je křehká a může být snadno ohrožena,*“ v letech 1994 – 2008

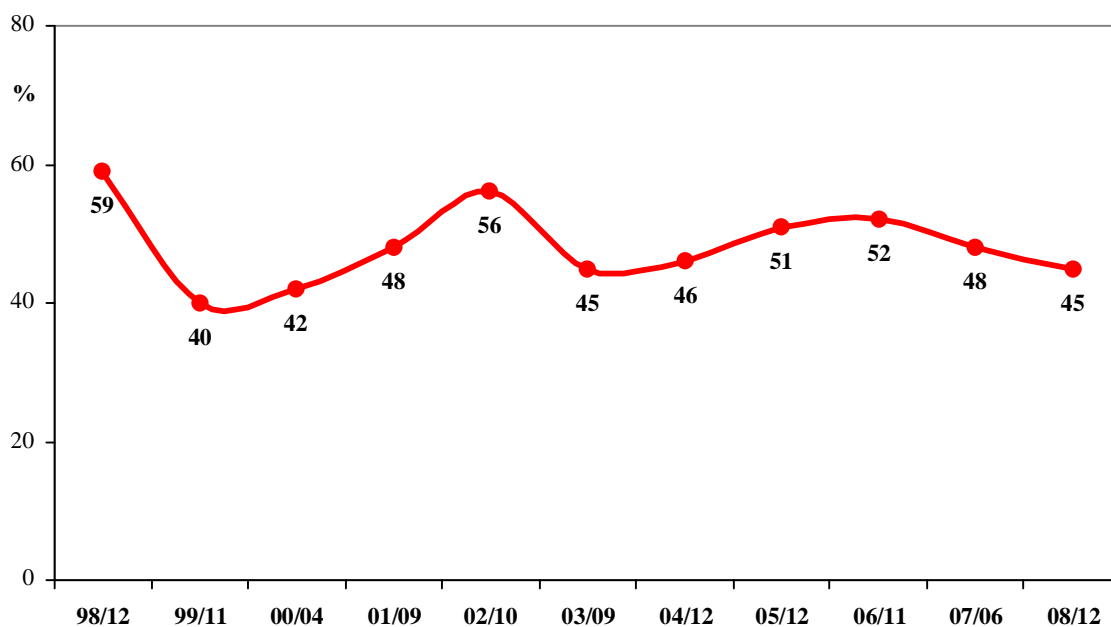
Pramen: STEM, Trendy 1994-2008

Vývoj reakcí na výrok: „*Parlamentní volby dávají lidem, jako jsem já, možnost ovlivnit rozhodování o vývoji v České republice,*“ v roce 2004 a 2008.

Pramen: STEM, Trendy 2004/10 – 2008/12

Vývoj souhlasných reakcí na výrok¹:
 „*Současné politické strany v České republice zaručují demokratickou politiku,*“
 v letech 1998 – 2008

Pramen: STEM, Trendy 1998-2008

¹ Do grafu byly zahrnuty i odpovědi na téměř identickou otázku, položenou v některých výzkumech: „*Myslíte si, že současné politické strany v České republice zaručují demokratickou politiku?*“ s variantami odpovědí: *Určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne.*